

ਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ

VOL -2 ISSUE - 4
May 16-31, 2013

www.deshdoaba.com
www.ambedkartimes.com

GREETINGS ON THE BUDDHA PURNIMA
Ambedkartimes.com & Deshdoaba.com congratulate all its worthy writers, readers and well wishers on Lord Buddha's Jayanti and wish you all happy, healthy and peaceful life.
(Prem Kumar Chumber)

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 510-219-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

"ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਨੇ ਰਚਿਆ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 636ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਲੇਠਾ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਵੇਅਰਨੈਸ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ"

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਡੀ ਡੀ ਬੀ) ਨਵਗਠਿਤ "ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵੱਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ 'ਚ ਕੈਪੀਟਲ ਬਿਲਡਿੰਗ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 636ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਲੇਠਾ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਵੇਅਰਨੈਸ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਈ 12, 2013 ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਹਰਬਿਲਾਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਹਿੱਤ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਫੋਟੋ ਅੱਗੇ ਸਭ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਜੋ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇੱਥੇ

ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰੱਖਿਅਕ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਾਰੂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਡਾ ਹੁਣ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਪੁਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਿਚਰਡ ਪੇਨ, ਮਿਸਿਜ਼ ਫੇਬ ਵਾਈਟਮੋਰ (ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਡਾ ਐਮੀ ਬੈਰਾ ਸੈਵਨਟਥ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਦੇ ਆਫਿਸ ਵਲੋਂ) ਤੇ ਮਿਸਿਜ਼ ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ ਐਲਨ (ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਲਕ ਗਰੇਵ ਸਕੂਲ ਡਿਸਟਰਿਕਟ) ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਮਾਈਕ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ (ਡਾ ਰਿਚਰਡ ਪੇਨ ਦੇ ਆਫਿਸ/ਫੀਲਡ ਰਿਪਰਜੈਂਟਿਵ) ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ "ਮਦਰ ਡੇਅ" ਤੇ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ

ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਸਟੇਟ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਇਕੱਠੇ

ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ,

ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 10 ਤੇ)

ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ (ਦੇਖੋ ਸਫਾ 3 ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ : ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਬੰਧਨ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਬੰਧਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਏ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਬੰਧਨ ਨੇ 329 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 297 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਿਰਫ 26 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਪਾਈ ਜਦੋਂਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਚ 6 ਸੀਟਾਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ 2731 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 2729 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਬੰਧਨ ਨੇ 2122 ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 454 ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ 153 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਬੰਧਨ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

MAJESTIC HOMES
Office (925) 779-1234
Direct (925) 366-3618
Fax (925) 219-3918
DRE Licence - 00871752
www.majestichomes.us • ramesh@rameshsuman.com
P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

ਫਗਵਾੜਾ 'ਚ ਬਸਮਾ- ਕਾਂਗਰਸ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਮਾਰੀ ਬਾਜ਼ੀ
(ਦੇਖੋ ਸਫਾ 8 ਤੇ)

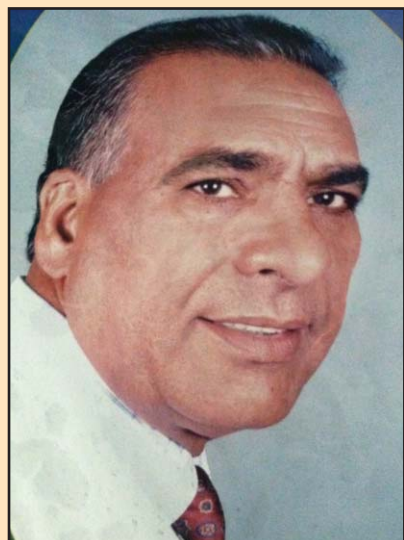
SAROAY INVESTMENT REALTY
39039 Paseo Padre Parkway
Suite # 205
Fremont, CA 94538
Office: (510) 742-8120
Fax: (510) 742-8121
ramsaroay@hotmail.com

Amrik Chand (CPA)
Phone : 510-490-8200 Fax : 510-490-8202
Email : achand@pacbell.net
959 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

Income Tax Preparation (Individual, Corporation & LLC)
Payroll Services & Bank Keeping Services
• We are in this business since 1989.
Your satisfaction is our goal.
• Please call us for Professional & reliable services at reasonable rates.

INDIA MARKET

ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਆਈ ਬੀ ਓ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ

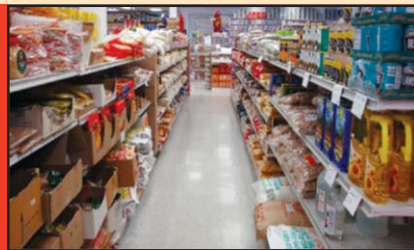

ਬਰਿੰਦਰ ਬੰਗੜ

We would like to request all to join us on Baba Sahib Dr. Ambedkar's 122nd birth anniversary celebration on SUNDAY, May 26, 2013 at Mehran Restaurant Pittsburg (California).

We have the largest collection of indian, fujian and pakistani grocery, music, fabric, artificial jewelery and sweets. Fresh vegetable are available here. We do take EBT card.

WE ACCEPT FOOD STAMPS
For more information
Call Us :
916-338-5511

5202 Elkhorn Blvd. Sacramento, CA 95842

Raja SWEETS & CATERING

AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS

ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ

Raja Sweets & Indian Cuisine

31853 Alvarado Blvd. Union City CA 94587
Ph. (510) 489-9100 Fax (510) 489-9111

Raja Indian Cuisine & Bar

1275 W Winton Ave. Hayward CA 94545
Ph. (510) 264-9300 Fax (510) 264-9345

Toll Free **1-866-FOR-RAJA**
www.rajasweets.com
msbains@rajasweets.com

Follow us on:

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor
for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

- Items Serving:**
- 👑 All kinds of Sweets
  - 👑 Snacks & Food
  - 👑 Chaat & Tikki Stall
  - 👑 Pani Pouri Stall
  - 👑 Bhel Pouri / Pav Bhaji
  - 👑 Falooda Kulfi

- Catering Services:**
- 👑 Wedding Ceremonies
  - 👑 Receptions
  - 👑 Birthday Parties
  - 👑 Religious Gatherings
  - 👑 Corporate Events
  - 👑 Picnics / Bar-b-que

- Additional Services:**
- 👑 Warmers
  - 👑 Chaffing Dishes
  - 👑 China & Silverware
  - 👑 Linen Rental
  - 👑 Waiters & Bartenders

Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next Party **1-866-FOR RAJA** www.RajaSweets.com

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ 122ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ

ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਦਲਵਿੰਦਰ ਰੌਲੂ)- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਚਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ 122ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ ਦੇ ਮੌਕੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ) ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਤੇ ਕਥਾ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੇ ਮਨ ਚਿੱਤ ਲਾ ਕੇ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ।

ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੜਪੱਗਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਪਾਠ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸ. ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਹੁਰਾਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸ. ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਤਾਜ਼ੀਆਂ-ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜਲੇਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰੌਲੂ ਨੇ ਸਿਰੋਪਾਓ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਟੇਜ ਸੇਵਾ ਬਾਖੂਬੀ ਸੀਮਾਨ ਰਾਮਸੇਵਕ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

INDIA BAZAAR

Jai Ram Gaught

Harjit Gaught (Happy)

Indian, Pakistani & Fijian Groceries

We are open 7 DAYS A WEEK TIME : 9:00 A.M. TO 8:30 P.M.

WE ACCEPT FOOD STAMPS

RENT DVDS & BUY CLOTHES ENJOY YOUR DAY WITH HOPES EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES

Call to Happy- Cell : (209) 594-8473 Ph: (209) 478-0285 Fax : (209) 477-3206

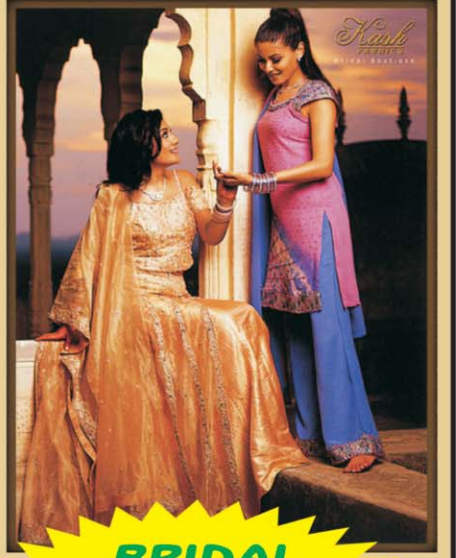
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਉਪਲਬੱਧ ਹਨ।

Email: indiabazaar08@yahoo.com

304 E HAMMER LANE # 12, STOCKTON CA, 95210

Kash FABRICS ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ

ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ
 ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ, ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।
 ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀਵੀਡੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।
 ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂ. ਪੀ. ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

BRIDAL BOUTIQUE JEWELRY

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਗਾ ਅਤੇ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਪੁੱਗਾ

KASH FABRICS ONE STOP SHOPPING CENTER

29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544
 Visit us on the Web at www.kashfabrics.com

Phone: 510-538-1138

ਪੰਜਵੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ

ਸਟਾਕਟਨ (ਬਿਉਰੋ ਨਿਊਜ਼) - ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਸਟਾਕਟਨ ਯੂਨਿਟ) ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੈਠਕ ਰਾਇਲ ਇੰਡੀਅਨ ਕੋਲੀਜ਼, 7610 ਪੈਸਿਫਿਕ ਐਵਨਿਊ, ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਖੇ ਸੰਪੰਨ ਹੋਈ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸੱਤ ਜੁਲਾਈ, 2013 (ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਘਾ-ਭਰਪੂਰ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਰਵ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਇੰਜ ਹੋਵੇਗੀ: ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ। ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੋ ਖੋਜ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਹਿਲਾ ਪੇਪਰ 'ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਅਵਾਸ ਵੱਲ: ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ' ਡਾ:ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜਾ ਪੇਪਰ 'ਪਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵੱਲ: ਪੰਜਾਬੀ ਸਨਾਖਤਾਂ ਦੀ ਨਵਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ' ਡਾ:ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ: 'ਪ੍ਰਵਾਸ ਤੋਂ ਆਵਾਸ ਵੱਲ' ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਲ 22 ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਪਾਠ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵ-ਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨਗੇ।

ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੇਵਾਲ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਬੇਏਰੀਆ ਯੂਨਿਟ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰਾ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਕਾਰਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਟਿਪਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਅੰਤਿਮ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ: ਕਵਿਤਾ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ ਆਦਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਵੇਰੇ ਦਸ ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਤਕ ਚਲੇਗੀ। ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਟਰਾਂਟੋ (ਕੈਨੇਡਾ) ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਮਿੰਨੀ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਪਨਾਗ ਵੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰੀ-ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜੀ ਦਾ ਮਕਸਦ,

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਭਾਨੂ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ, ਜਯੋਤੀ ਸਿੰਘ, ਰਾਣੀ ਸੂਰਪੁਰੀ ਆਦਿ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਬੈਠਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ-ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਲਬੀਰ ਨਿੰਬਰ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਣੀ ਸੂਰਪੁਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਗਿਆਸੂ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਕੱਲੂ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ' ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਉਪਰ ਭਰਭੂਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਹਾਜ਼ਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੱਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਖੂਬ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਕਹਾਣੀ ਕਹਿ ਕੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੀ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਕਹਾਣੀ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਯੋਤੀ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਗੋਰਾ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਸਟਾਕਟਨ ਯੂਨਿਟ) ਦੀ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜਕਰਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਨਦੀਪ ਗੋਰਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਿਰਜਨ ਲਈ ਕਲਮਾਂ ਮਘਦੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੱਤਾ।

ਵਲੋਂ: ਸਮੂਹ ਕਾਰਜਕਰਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਸਟਾਕਟਨ ਯੂਨਿਟ)
ਰਿਪੋਰਟ - ਹਰਜਿੰਦਰ ਪੰਧੋਰ
(ਫੋਨ: 209-610-5055)

ਇਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼ਾਇਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ: ਕਵਿਤਾ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ ਆਦਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਬੋਧੀ

ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਬੋਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤਿੰਗੜਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ ਦੇ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਰਲੂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਰਲੂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਬੋਧੀ ਜੀ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਜੀਵਨ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਰਾਮ ਬੋਧੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਰ. ਪੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1964 ਦੇ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਐਨਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਡਿਕਟੇਟਰ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਵਰਨ ਕੌਰ ਬੋਧੀ ਨੇ ਜਾਣੀ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਦ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਇਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਆਖਿਰ ਉਹ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਆਰ. ਪੀ. ਆਈ. ਵਿਚ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰ. ਪੀ. ਆਈ. ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਯੂ. ਪੀ., ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਵੀ ਰਹੇ। ਬੋਧੀ ਜੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਭਾ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਬੇਦਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਸਨ। ਬੋਧੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੋਟੋ, ਕੈਲੰਡਰ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪ ਕੇ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਅੰਬੇਦਕਰ ਚਿਤਰਵਾਲੀ' ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੋਟੋ ਹਨ, ਭਾਗ ਇਕ ਅਤੇ ਭਾਗ ਦੋ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅੰਬੇਦਕਰੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਬੜਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਭਵਨ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਵਡਮੁੱਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਸਜਾ ਕੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਭਵਨ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੋਈ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤਿੰਗੜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਸਦਕਾ ਇਕ ਅੰਬੇਦਕਰ ਭਵਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੈਟ ਦੇ ਕੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ ਅੰਬੇਦਕਰੀ ਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੋਧੀ ਬਣੇ ਰਹੇ।
- ਡਾ ਐਸ ਐਲ ਵਿਰਦੀ

ਜਾਤ-ਪਾਤ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ- ਡਾ.ਵਿਰਦੀ

ਮੌਂਟਰੀਅਲ (ਕੈਨੇਡਾ) ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਐਵਰਗ੍ਰੀਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ 122 ਵਾਂ ਜਨਮ ਉਤਸਵ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਐਸ. ਐਸ. ਵਿਰਦੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਕੁਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਕਾਰਨ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਗੁਲਾਮ ਰਿਹਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਸੇ ਮੂੰਹ ਭੁੰਠਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਸੌ ਅੰਤਰ ਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕੀ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਪੰਜ ਦਰਜਨ ਅੰਤਰ ਜਾਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ

ਗਏ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੇ ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਏ ਹਨ। ਇੱਕੋ ਧਰਮ, ਇੱਕੋ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾ.ਵਿਰਦੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਜਾਤ ਪਾਤ ਖਤਮ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਜਾਤੀ ਤੇ ਜਮਾਤੀ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਗੂ ਬੇਈਮਾਨ ਨਿਕਲੇ। ਉਹਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ-ਅਮੀਰੀ ਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਪਾੜਾ ਵੱਧ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਉਠ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਐਮ. ਪੀ. ਲਾਸਾਨੋ ਕਲਾਨਚੇਤ, ਸੁਭਾਸ਼ ਖੰਨਾ ਆਗੂ ਹਿੰਦੂ ਮਿਸ਼ਨ, ਪ੍ਰੋ. ਪਵਿੰਤਰ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ, ਡੀ. ਪੀ. ਵਰਮਾ, ਨਾਹਿਦ ਹੁਸੈਨ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾ ਸੁਰਜਤ ਰਾਮ ਬੱਲ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਤਨ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਵਿਰਦੀ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਹੀਰ, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਖੂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਖੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਰਭੰਗਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਕਲਸੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ- ਪੂਤ

ਦੇਸ਼ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ- ਐਨ. ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ

ਚੰਡੀਗੜ-ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਇਸ ਆਸ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅਜਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿਥੇ ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈ ਸਕਣਗੇ ਉਥੇ ਅਜਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਾਦ ਹੋਇਆਂ ਅੱਜ 65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭੁਖੇ ਪੇਟ ਸੌਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਨਾਪਾ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ: ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੂਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹੇ। ਸ: ਪੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜ ਲੋੜ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਉਹਨਾਂ

ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ

ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਝਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬੇਸੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐ.ਪੀ.ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਰੰਭੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜ ਬੂਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਤਿੰਗ, ਰਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਤਰਕਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ, ਬੁਟਾ ਬਾਸੀ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਪੰਮਾ ਸੈਦੋਕੇ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕਰਦਿਆਂ ਕੌਂਸਲਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਪਾਰਥਾਸਾਰਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ: ਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਤਿੰਗ, ਰਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਤਰਕਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ, ਬੁਟਾ ਬਾਸੀ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਪੰਮਾ ਸੈਦੋਕੇ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬੱਲੇ ਪਿੱਪਲ ਦਿਆ ਬੂਟਿਆ, ਵੇ ਤੈਨੂੰ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ। ਸਾਲ ਪੰਝੀ ਸੌ ਲੰਘ ਗਏ, ਵੇ ਤੂੰ ਜੀਵੇ ਹੋਰ ਲੱਖਾਂ।

ਪਿੱਪਲ ਦਾ ਉਹ ਦਰਖਤ ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

**Happy
Lord Buddha Jayanti**

Raj Kumar Oshoraj

**Vice President
Indian Buddhist Society
Toronto, Canada**

**17 Fred Bland Cres., Toronto,
Ontario, M1J3L7, Canada**

Raj Kumar Oshoraj

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਅਸਰ

ਪੰਡਤ ਰਾਹੁਲ ਸਾਂਕ੍ਰਤਿਆਨ

ਨਵੰਬਰ, 1956 ਦਾ ਉਹ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਨੇਪਾਲ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕਤਾ, ਪਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ- "ਦੇ ਸਾਲ ਹੋਰ ਜੀਆ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਬੋਧੀ ਦਿਆ ਦਿਆਂ।" ਅਫਸੋਸ! ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਉਹ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ। ਪਰ, ਕੌਣ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਜੀਵਨ ਸਫਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬੋਧੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਸ ਠੋਸ ਧਾਂਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾ ਸਕੇਗਾ। ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਤੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀ ਘਾਟ ਬਹੁਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਠੰਢਾ ਹਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਆਖਦੇ, "ਕੀ ਉਹ- ਕੀ ਉਹ ਬੋਧੀ ਸਮਾਜ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਫਾਇਜ਼ਾਨ, ਸਵੇਨ-ਚਾਂਗ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ? ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਬੋਧੀ ਬਣ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਰ ਬੁੱਧ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਲਾ ਅਤੇ ਤਹਿਜੀਬ ਦੀ ਛਾਪ ਪੈ ਗਈ, ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਉਸਦੇ ਮਨ ਤੋਂ ਮਿਟਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਪੰਡਤ ਸ਼ਿਵ ਨਾਰਾਇਣ ਸ਼ਮੀਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਸੀ- "ਮੈਂ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣੇ ਸਨ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਬੁੱਧ ਨੇ ਮੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ।"

ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ- ਬੁੱਧ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ੀ ਦਯਾਨੰਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਬੁੱਧ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਾਲ ਵਾਕਫੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਲ ਨੂੰ ਮੋੜਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੁੱਧ ਦੇ ਚਰਨਾਂ

ਵਿਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਦੋਂ ਇਸਾਈ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ ਪਏ ਸਨ। ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਅੰਬੇਦਕਰ ਕਰੋੜਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਨੇਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਉਹ ਪੈਰੋਕਾਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮੱਤ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੱਤ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਇਕ ਕਾਲਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਕੋਲ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੁੱਜਾ। 1260-70 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਕੁਬਲੇ ਖਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੀਨ ਅਤੇ ਮਜਹਬ ਦੌੜ ਪਏ ਸਨ, ਉਹੀ ਗੱਲ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੁਬਲੇ ਖਾਨ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਵਿਚ 'ਲਾਮਾ ਫਗਸ-ਪਾ' ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਲਾਮਾ ਫਗਸ ਪਾ ਵਰਗਾ ਮਹਾਨ ਬੋਧੀ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਾ, ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀਆਂ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਹਿਰਾਈ ਤੱਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ- 'ਤੁਹਾਡੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਮਿਲੇ,' ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- 'ਮੈਂ ਬੋਧੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ।' ਬੁੱਧ ਦੇ ਆਤਮਾਵਾਦ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਫਲਸਫੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਲਈ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਜਿਹਾ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਹੱਕ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਇਸਾਈ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਉਹ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਮਦਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਪਰ, ਅੰਬੇਦਕਰ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸੁਝਵਾਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਕ ਸਨ। ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਤਹਿਜੀਬ ਨੂੰ ਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਹਿੰਦੂ ਤਹਿਜੀਬ ਭਾਰਤੀ ਤਹਿਜੀਬ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਨੇ, ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਨੇ ਤੇ ਹਰੇਕ ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਅਛੂਤ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਘੱਟ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਉੱਚ ਜਾਤੀਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਭਾਵੇਂ ਪਏ ਆਖਣ, ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਅੰਬੇਦਕਰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਹਨੇਰਗਰਦੀ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ। ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਇਕ ਕੌਮ ਬਣਕੇ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਤਹਿਜੀਬ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਪਣੀ ਤਹਿਜੀਬ ਦੇ ਸਨੇਹ ਨੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਇਸਾਈ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੋਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਹੋਏ ਸਨ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ- ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਹਿਜੀਬ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਪਰ

ਨਾਲ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਝੁਕ-ਉਣਾ। ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜੈਨੀਤੋ ਸਿੱਖ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਛੂਤ ਅਛੂਤ ਹੀ ਸਨ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਨਜ਼ਰ ਪਈ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ- "ਉਹ ਸੈਅ ਮਿਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਿਲੀ।"

ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਰ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਉਹ ਵਰਣ ਵੰਡ, ਜਾਤ ਵੰਡ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਬੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜਨ ਤੰਤਰਵਾਦੀ ਚਿੰਤਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਿਕਸੂ ਸੰਘ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਗਣਤੰਤਰੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸੰਘ ਦੀ ਰਾਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਰਵ-ਸੰਮਤੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਉਥੇ ਬਹੁਮਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਜਨਤੰਤਰਤਾ ਹੇਠ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਉਪਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਬੁੱਧ ਉਸਦੇ ਕੱਟੜ ਹਮਾਇਤੀ ਸਨ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੁੱਧ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਜਨਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ, ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਬੁੱਧ ਨੇ ਭਿਕਸੂ-ਭਿਕਸੂਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਸੰਘ ਵਿਚ ਚੰਡਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਜਾਂ ਭੇਦ ਭਾਵ ਵਰਤਣਾ ਵਰਜਿਤ ਸੀ।

ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਟੁੰਬ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੋਧੀ ਫਲਸਫਾ ਤੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਫੁੱਲੇ ਨਾ ਸਮਾਏ। ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾਂ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਨਾ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਚੱਲ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੂਰਖ ਦੀ ਮਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲੋਂ ਇਕੱਲੇ ਭਲੀ। (ਧੰਮਪਦ 'ਚੋਂ)

ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ

ਤੰਤਰ ਆਨੰਦ ਕੌਸ਼ਲਿਆਨ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਧਰਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਹੀ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਉਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ ਹੀ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਧਰਮ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦਾ ਧਰਮ ਜੇਕਰ ਸ਼ੀਲ (ਸਦਾਚਾਰ) ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਵਿਚਕਾਰ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ। ਆਦਮੀ ਜੇ ਇਕੋ ਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਮੀ ਕਿਸੇ ਇਕੋ ਥਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਧਰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਧਰਮ

ਇਕ ਸਮਾਜੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਧਰਮ (ਨੈਤਿਕਤਾ) ਤੋਂ ਚੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਆਲੋਚਨਾ, ਜਿਹੜੀ ਕੁਝ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੂਣ ਗੌਤਮ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਇਹੋ ਆਖਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਰਣ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਾਨ ਹੈਸੀਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਪੱਖੀ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਤਬਾਗਤ (ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ) ਸੰਮਤਾ (ਬਰਾਬਰੀ) ਦੇ ਹਿਮੇਤੀ। ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਚਾਰ-ਵਰਣ ਸਿਸਟਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਲਕਿ

ਉਸਦੀ ਨੀਂਹ ਦਰਜਾ ਵਾਰ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੀ ਹੈ। ਦਰਜਾ ਵਾਰ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ਖਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਪਰ ਵੈਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਚਾ, ਵੈਸ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ ਸੂਦਰ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਪਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਖਤਰੀ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ। ਸੂਦਰ ਵਿਚਾਰਾ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪੌੜੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲਾ ਪੌੜਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੌਹ-ਵਰਣੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ, ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਕਪਟ ਭਰਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਸੂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਏ। ਕੋਈ ਵੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਖਤਰੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯੁੱਧ-ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵੈਸ਼ ਵਪਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੂਦਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਸੂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ

ਵੀ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚੌਹ-ਵਰਣ ਆਦਰਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਅੱਧੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ; ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਸ ਚੌਹ-ਵਰਣੀ ਵੰਡ ਦੀ ਸਭਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਘਰ ਜੰਮ ਪਿਆ, ਮਰਨ ਤੱਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਪਾਪ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਕ ਵਾਰ ਸੂਦਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਸੂਦਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ, ਸੂਦਰ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦਾ ਧਰਮ ਹੀ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਵੈ-ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਾਨਵ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੇ ਆਦਮੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਇਆ?

ਜਲੰਧਰ-(ਜੋਰਜ) ਕਰਿਸਚੀਅਨ ਇੰਟੈਲੈਕਚੁਅਲ ਫੋਰਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਅਹਿਮ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਜੋਰਜਸਨ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਫਰੈਡੀ ਜੋਜ਼ਫ ਖੁਦਾਈ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਕੂਲਰਿਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਈਸਾਈਆਂ ਵਿਰੁਧ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ (1) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦਾ ਫੈਲਾਉਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ। (2) ਅੱਜ ਵੀ ਈਸਾਈ ਬਾਹਰਲੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਦਿਆਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਦ ਤਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਅਕਸ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰ

ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਖੁਲ ਸਕਦੇ। ਖੁਦਾਈ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੁਲੰਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੱਚੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਦ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਤੀਸਾ, ਕਰਨਾਟਕ, ਗੁਜਰਾਤ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਲਿਬਰਲ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਵੀ ਈਸਾਈ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਤੀਸਾ ਵਿੱਚ ਗੁਮ ਸਟੇਨਜ਼ ਤੇ ਉਸਦੇ ਨੌ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਲੂਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਵਫਦ ਉਤੀਸਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਥੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਬਾਕਇਦਾ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਸੂਰ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਹੀ

ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਤਾਜੇ ਤਖਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਦ ਜਦ ਵੀ ਈਸਾਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਆਨੇ ਬਹਾਨੇ ਟਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਦਾਈ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਈਸਾਈ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੌਮ ਦੇ ਅਕਸ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਅਕਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਬਲਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਖਿਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਅਕਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਆਪਣੇ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਵਿਗਾੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਣੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ

(ਬੈਂਜਮਿਨ ਕਰਮ ਚੰਦ) -ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਧਾਰ ਲਏ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਕਦੇ ਸਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਸਟ ਦਾ ਖੁਦਾਵੰਦ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੈਮਨਰੀ ਵਿੱਚ ਬੀਉਲੋਜੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਸੋ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਸੀ.ਡੀ. ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਜੋ 2 ਦਿਸੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਇੰਦੋਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸਤਾਨ (ਯਿਸੂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ) ਇਹ ਫਿਲਮ ਇੱਕ ਕੈਥੋਲਿਕ ਪ੍ਰੀਸਟ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਬਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਕਰਿਪਟ ਫਾਦਰ ਜੋਰਜ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਫਿਲਮੀ ਟੀਮ ਦੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਸ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਇਲਾਕੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਡਾਕਟਰ, ਟੀਚਰ, ਸੋਸਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀ, ਕਿਸਾਨ, ਐਥੀਸਟਸ, ਸਟੂਡੈਂਟਸ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਪ੍ਰੀਸਟ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭੈਣਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਚੰਗੇ ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 80 ਫੀਸਦੀ ਆਰਟਿਸਟ ਜਿਹੜੇ "ਫਰੈਂਡਸ ਆਫ ਜੀਜ਼ਸ" ਯਿਸੂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਚੋਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਰੋਲ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਨੌਜਵਾਨ ਅਦਾਕਾਰ ਅੰਕਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਤ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਦੋ ਸੌ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਫਿਲਮ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਸਾਈ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਣਨ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਕਾਫੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜੋ ਇਹ ਇੱਕ ਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਮਸੀਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਮਸੀਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਚਰਚ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਸੀਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ, ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਵਿਖੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ- ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ 12 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ' ਵਿਖੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਕਵੀ- ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ, ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ, ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਨੂਆ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਸੁਮਨ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ 27 ਮਈ ਨੂੰ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਵੀਰਜ 'ਦਿਲ' ਨਿੱਖਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਇੱਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਆਗਾਮੀ 27 ਮਈ ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਤੋਂ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ 8221 ਟਰੀਸਟ ਸੀਟੀ ਐਟੇਲੋਪ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ- 95843 ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋ ਪਰਚੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਲਵੀਰ 'ਦਿਲ' ਨਿੱਖਰ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 916-628-2210 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੱਲੋਂ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਲਵੀਰ 'ਦਿਲ' ਨਿੱਖਰ

ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬਲਿਊ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼

ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਹਿਣ - ਸੈਂਹਬੀ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ. ਕੇ. ਰੱਤੂ) ਸਰਬ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਰਜਿ. ਫਗਵਾੜਾ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਸ਼ਹੀਦ -ਏ- ਆਜ਼ਮ ਸ੍ਰ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ 11 ਵਾਂ ਸਵਰਗੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮੱਲਹਣ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਟਵੰਟੀ- ਟਵੰਟੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਲਈ ਤਹਿਤ ਤੀਸਰਾ ਕੁਆਟਰ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਬਲਿਊ ਵਿਚਕਾਰ ਮੈਚ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਂਵੀਰ ਜੈਨ ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਰੋਡ ਫਗਵਾੜਾ ਦੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਖੇ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ। ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਟਾਸ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 20 ਉਵਰਾਂ 'ਚ 9 ਵਿਕਟਾਂ ਗਵਾ ਕੇ 162 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਟੀਚੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਲੰਧਰ ਬਲਿਊ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ 17.1 ਉਵਰਾਂ ਵਿੱਚ 93 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਆਲ ਆਉਟ ਹੋ ਗਈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਹ ਮੈਚ 69 ਸਕੋਰਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਕਰਨ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ 21 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ 3 ਵਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਨ ਆਫ ਦਾ ਮੈਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਂਹਬੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਧੀਮਾਨ ਸਭਾ ਫਗਵਾੜਾ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਕੁਝ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਪਾਟ ਫਿਕਸਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ

ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਵਾਲੀਆ, ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਬਿਲੂਖੂ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਮੇਸ਼ ਅਰੋੜਾ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਮੇਸ਼ ਸਰੋਆ, ਅਨੂਪ ਦੁੱਗਲ, ਹੈਪੀ ਮੁਰਲੀ, ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਰਾਮਗੜ੍ਹ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਿਮਰਨ ਚੀਮਾ, ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਮਨਜੀਤ ਵਰਮਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੈਚ ਦੀ ਐਂਪਾਇਰਿੰਗ ਮਿਸਟਰ ਗੋਪਾਲਾ ਤੇ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ

ਦੇ ਵਿਸਵਾਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਹਰ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੈਂਹਬੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਸਭਾ ਦੇ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਿਕਰਮ-ਮਜੀਤ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਾਲੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ: ਮੈਂ ਅਕਸਰ 'ਦੇਸ ਦੋਆਬਾ' ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਅੱਛਾ ਮੈਟਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਏ . ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਮੈਂ ਮਈ ਦਾ ਅੰਕ ਪੜਿਆ. ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸੋਨੂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਲੇਖ 'ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦਾ ਅਸਲੀ ਸੱਚ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ. ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਸੋਨੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਜਾਣਦਾ ਏ ...ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1919 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਵੰਬਰ 1919 ਨੂੰ ਨਹੀਂ...ਤੇ 1919 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ..ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ...ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਚਕਾਨਾ ਗਲਤੀਆਂ ਸੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਚੇ ਦਾ ਮਿਆਰ ਗਿਰਦਾ ਏ ...ਦੂਜੀ ਗੱਲ ..ਗਜ਼ਲਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਕਰੋ ..ਕਈਆਂ ਦਾ ਪਧਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ...ਉਮੀਦ ਏ, ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਨਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋਗੇ ..

ਆਪ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਚਿੰਤਕ
-ਡਾ ਪਰਮਜੀਤ ਚੰਬਰ (ਐਮ ਡੀ)

ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ ਇੱਕ ਨੰਨੀ ਜਿਹੀ ਪਰੀ

ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ ਇੱਕ ਨੰਨੀ ਜਿਹੀ ਪਰੀ,
ਤੱਕ ਤੱਕ ਰੱਜਦਾ ਨੀ ਦਿਲ ਜਿਸ ਨੂੰ।
ਕਦੇ ਕਦੇ ਲੱਗਦੀ ਏ ਬਾਵਾ ਰੁੰਦੀ ਦਾ,
ਕਦੇ ਤੱਕਾਂ ਜਾਣ ਕੇ ਮੈਂ ਖਿਲ ਜਿਸ ਨੂੰ।
ਮਖਮਲੀ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਛੋਹਦੀ ਹੈ,
ਮੋਹ ਭਰੀ ਤੱਕਣੀ ਵੀ ਮਨ ਮੋਹਦੀ ਹੈ,
ਹੱਸਦੀ ਤਾਂ ਜਾਵੇ ਸਾਡਾ ਸੀਨਾ ਠਾਰਦੀ,
ਰੋਂਦੀ ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਜਾਈਏ ਹਿੱਲ ਜਿਸਨੂੰ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ...।
ਬਣਿਆ ਨਿਆਣਾ ਕੱਲਾ ਕੱਲਾ ਜੀਅ ਏ,
ਉਹਦੇ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀ ਏ,
ਰੱਖਦੇ ਫਿਕਰ ਬੱਸ ਉਹਦਾ ਸਾਰੇ ਹੀ,
ਕਿਹੜੀ ਘੜੀ ਜਾਈਏ ਕਹਿਣ ਮਿਲ ਜਿਸਨੂੰ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ...।
ਉੱਝ ਭਾਵੇਂ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਚਾਅ ਵੱਖ ਨੇ,
ਸੋਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਧੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉਮੀਦਾਂ ਲੱਖ ਨੇ,
ਨਾਂ ਚਮਕਾਵੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਅੰਬਰੀ,
ਤੱਕਾਂ ਕਰਦੀ ਮੈਂ ਝਿਲ-ਮਿਲ ਜਿਸਨੂੰ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ...।

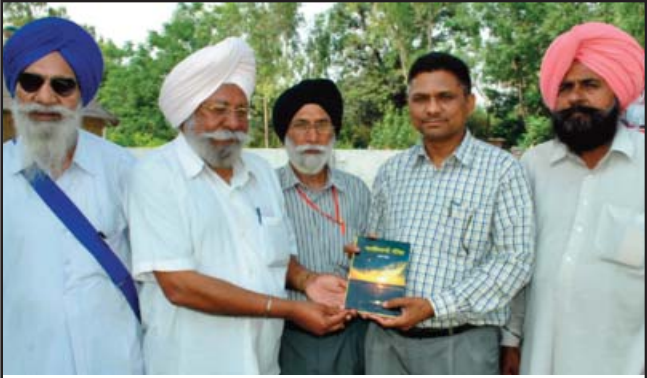
-ਜਸਵੰਤ ਸੋਨੂੰ

ਪੁਸਤਕ 'ਅਣਕਿਆਸੀ ਮੰਜ਼ਿਲ' ਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ 'ਚ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ- ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਲੋਂ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਜੇਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਹਿਰੂ ਯੂਵਾ ਕੇਂਦਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਚੀ ਪੁਸਤਕ 'ਅਣਕਿਆਸੀ ਮੰਜ਼ਿਲ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਅਯੋਜਨ ਕਰੁੰਬਲਾਂ ਭਵਨ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਪਰਚਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਗੱਭਰੂ ਸਰਗ ਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਪੱਧਰ ਦੀ ਅਬਲ ਦਰਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਵਰਨਣ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਨੂੰ

ਵੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਉਨਕੇ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 6 ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਐਰੇ ਗੈਰੇ ਦਾ

ਅਣਕਿਆਸੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਤਜਰਬਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਲ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਡਾ ਭੱਟੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ਾਂਨਦਾਰ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬੈਂਸ, ਸਰਵਣ ਰਾਮ ਭਾਟੀਆ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੁਹਾਨੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾਡੇ ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਜੇਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੈਟ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਆਦਿ।

ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਰਥ ਓਬਤ ਖਾਬਤ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਚੱਲਕੇ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਕੁਆਰਟੀਨੇਟਰ ਸੈਮਸਨ ਮਸੀਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੁਹਾਨੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾਡੇ ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ. ਕੇ. ਰੱਤੂ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰੇਮਪੁਰਾ ਫਗਵਾੜਾ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪੈਣ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀਏ ਤੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਭਾਈ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਫਗਵਾੜੇ ਵਾਲਿਆਂ

ਨੇ ਆਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋਤਿਆ। ਭਾਈ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਿਮਰਤਾ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਮਰਤਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੌਕੇਦਾਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ

ਕਰਦਿਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਮੇਸ਼ ਲਾਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਬੰਗਾ, ਬੀ, ਕੇ, ਰੱਤੂ, ਸੰਨੀ ਕੈਲੇ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਬਿੰਦਰ ਚੁੰਬਰ, ਮਿਸਟਰ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਚਲਾਈ ਸੁਪਰ ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੇਨ ਫਗਵਾੜਾ 'ਚ ਵੀ ਰੁਕੇਗੀ

ਫਗਵਾੜਾ (ਬੀ. ਕੇ. ਰੱਤੂ) ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਨਵੀਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਸੁਪਰ ਫਾਸਟ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਠਹਿਰਾਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਗਵਾੜਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਹੇਚੀ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਡੀ.ਪੀ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਬੋਰਡ ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਭੂਸ਼ਨ ਨੰਦਵਾਨੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਰੁਕਣ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਮੂਹ ਫਗਵਾੜਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਦੇ ਠਹਿਰਾਵ ਦੀਆਂ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਥੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਇਹ ਟ੍ਰੇਨ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ਰੁੱਕਿਆ ਕਰੇਗੀ ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਗਵਾੜਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਕਾਫੀ

ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਉਧਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸ.

ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਠਹਿਰਾਵ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆ ਫਗਵਾੜਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਡੀ. ਪੀ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਬੋਰਡ ਤਖਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਭੂਸ਼ਨ ਨੰਦਵਾਨੀ ਅਤੇ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਮਮੁਰਤੀ ਭਾਣੋਕੀ, ਗੁਰਜੀਤ ਪਾਲ ਵਾਲੀਆ, ਬੀਬੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ, ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਰਘਬੋਤਰਾ, ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗਾਂਧੀ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਕੁੰਦੀ, ਸਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂਥ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪਿਆ

ਫਜ਼ਿਜਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ), (ਸ ਸ ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਭਰਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰ. ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਦੇ ਘਰ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰ. ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂਥ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਹੋਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਲ ਰਹੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਆਏ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂਥ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਥੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਸ੍ਰ. ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੇ ਸਮੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹਨ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸੈਟਲ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂਥ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਵਿਨੋ ਵੇਹਰਾ ਅਤੇ ਸੁਪਨਦੀਪ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਹੀ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਹੋਰ ਵੀ ਤਰੱਕੀਆਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਅ ਜਾਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰੇਗਾ। ਮੋਡੇਸਟੋ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਵੀਕਲੀ ਅਖਬਾਰ 'ਸਾਂਝੀ ਸੋਚ' ਦੇ ਚੀਫ ਐਡੀਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਬਾਸੀ ਨੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਹੈਰੀ ਗਿੱਲ ਗੁਰਨਾਮ ਚਾਹਲ, ਸੰਤੋਖ ਮਨਿਹਾਸ, ਅਵਤਾਰ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਸ੍ਰ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਨੋ ਵੇਹਰਾ, ਸੁਪਨਦੀਪ ਭੁੱਲਰ, ਤਿਕਰਮ ਵੇਹਰਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਨਾਗਰਾ, ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਰਾਏ, ਪੁਨੀਤ ਅਰੋੜਾ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰ ਚੌਠਾ, ਪਵਨ ਸਰਾਏ, ਚਰਨਜੀਤ ਮਾਂਗਟ, ਰਾਜਪਾਲ ਰੈਕਾ, ਤਰਨ ਚੀਫੜਾ, ਅਮਨ ਕੰਗ ਸੰਨੀ ਕੰਗ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨਾਗੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਦੀਪ ਸੁਸੀਆਨਾ, ਬਲਪ੍ਰੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਮਨਦੀਪ ਬਰਾੜ, ਬਲਕਾਰ ਕਾਲਕਟ, ਸੁਮੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਦੀਪੂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੌਧਰ, ਗੁਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਮਲੂਕਾ, ਸਤਨਾਮ ਭੁੱਲਰ, ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਮਾਨ, ਬਲਬੀਰ ਬੁੱਟਰ, ਜਰਨੈਲ ਯੁੜਕੋਟ, ਰੰਮੀ ਯੁੜਕੋਟ, ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੋਗੇ ਵਾਲਾ, ਸੰਨੀ ਮੋਗੇ ਵਾਲਾ, ਲਵਲੀ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਗੁਰਲਿਆਕਤ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਬਰਾੜ, ਰਾਜਾ ਬਧਨੀ, ਨਵਤੇਜ ਮੱਟੂ, ਪਰਮ ਚੀਫੜਾ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਪ੍ਰਿੰਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਰਕ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਵਿੱਲੋ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

MAKHAN SAMPLEY PASSED AWAY

It is to inform with great heart and grief that Mr. Makhan Sampley passed away on Sunday May 19, 2013. He was very close relative of Mr. Kewal Bolina & Mr. Jaswider Banga. Makhan Sampley's funeral services will be performed on Friday May 24th, 2013 from 10am-12:30pm at Sacramento Memorial Lawn, 6100 Stockton Blvd., Sacramento, CA 95824. Contact Number (916)421-1171
Sri Guru Ravidass Temple Rio Linda, Sacra-

mento committee expresses its heartfelt sympathy with the be-reaved Sampley family. May Wa-heguru keep the departed soul in peace and empower the families behind to bear this loss. Sri Guru Ravidass Temple Com-mittee, 6221 16th St. , Rio Linda, Sacramento, CA 95673

Family Cuts & Style
Salon
Professional Hair, Nails, Facial,
Waxing, Perm & Make-Up
MEN WOMEN CHILDREN

Hien Tran
(916) 722-3663

ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

- ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਿੰਘ

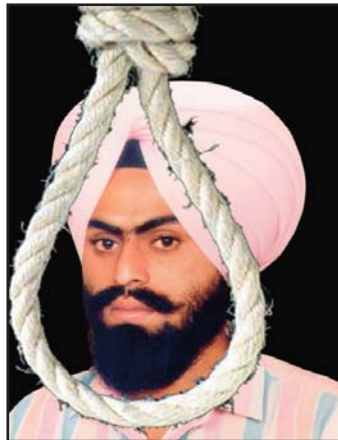
ਆਖਿਰਕਾਰ ਉਹੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਸ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੌਮਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਮਹਾਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ 18 ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਨੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 7-8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ, ਗਠੀਆਂ ਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ 7 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ 9 ਫੁੱਟ ਲੰਮੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਚਾਈ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਗੁਆ ਚੁਕਣ ਮਗਰੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਜ਼ੇਰੇ ਇਲਾਜ ਵੀ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਨਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 117 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਆਖ ਕੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਂ ਆਲਮ ਹੀ ਨਿਰਾਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਕ ਹੋਵੇਗਾ। 28 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਗੁਨਾਹ ਵਾਲੇ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀ ਪਤਨੀ ਜੋ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਹੈ, ਦੇ ਇਕ ਟੀ. ਵੀ. ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਚਕਨਾਚੁਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਹੁਕ ਨਿਕਲੀ, "ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਅੱਖੀਂ ਵੀ ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੈ।" ਕੀ ਉਸਦੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਸਦੀ ਹੀ ਪੋਤਰੀ ਤੋਂ ਕਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਮੰਗੇਗੀ? ਲਾਇਰਜ਼ ਫਾਰ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਫਾਂਸੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਜੁਰਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜੇਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ.

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਆਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੇ ਰੋਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਤੇ ਦੁੱਖ ਭਰਿਆ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲਣੀ ਹੀ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਛੇੜੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਕੋਹੜ ਕਿਰਲੀ ਵਰਗਾ ਬਿਆਨ ਦੱਬਵੀਂ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸਭ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਦੱਬਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲੂੰਧਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੰਭੀਰ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਨਹੀਂ ਟਲਦੇ। ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਰੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੂਰੀ ਚਾਰਜੇਈ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਰਹਿਰੀ ਵਿਚ ਖਲੋਣ ਜੋਗੇ ਹੋ ਸਕਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੁਆ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਦੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਬਣੇਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਵਾਗਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਰਹੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨਰਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਈ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ

ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਰਗੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਯਕੀਨੀ ਹੈ। ਹਰ ਰੁਕਾਵਟ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬੜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਇਸਾਈ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਥ ਵਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਲਾਭਾਂ-ਹਿੱਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪੱਤੇ ਖੇਡੇ ਹੀ

ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭੇਟ ਤਾਂ ਆਮ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜਪਾਟ ਇਕ ਗਿਣੀ ਮਿੱਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦਲਿਤ ਤੇ ਸੋਸ਼ਿਤ ਇਸਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੰਮੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਝੱਲੀਆਂ ਯਾਤਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਸਦਕਾ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਹੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਰ ਪੈਰ ਤੇ ਅੱਠਿਆ ਅਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿ ਉਸਨੂੰ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੀਸਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਧੀਆਂ, ਮਾਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਅਸਮਤ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਬਲੀ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਬਲਦੀ ਵਿਚ ਝੋਕੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨਤੀ ਪੱਖੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੋਂ 17ਵੇਂ ਨੰਬਰ ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਬੱਸ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਂ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਾਲ ਤਾਂ ਵਿੰਗਾ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ਵੀ

ਸੌਂਪੇ ਗਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਿਆ ਪਰ ਗੁਨਾਹਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਬੀੜ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਸ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਫਸੋਸ ਤੱਕ ਪ੍ਰਗਟ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰੋਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਲਟਕਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੜਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ' ਵਰਗੀ ਫਿਲਮ ਸੱਚ ਉਘਾੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਗੋਧਰਾ ਵਰਗੇ ਕਾਂਡਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਲ ਦੇ 365 ਦਿਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਗਰਦਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਫਾਹੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਦਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਸਬਕ ਸਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਗਾਥਾ ਮੁਤਬਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਖਰਬੂਜੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਏ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮਾਕ ਵੀ ਆ ਧਮਕਿਆ ਪਰ ਉਹ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ 'ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਸੁੱਝ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲਿਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਲੋ ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਖਾਧੇ ਸੋ ਖਾਧੇ ਤੂੰ ਦੱਸ ਚੋਰੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ? ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦਬੋਚ ਲਿਆ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ ਹੱਸਦੇ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਮਾਲਕ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਹੱਕ ਨਾ ਖਰਬੂਜੇ ਤੋੜੇ? ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਇੰਝ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਮਾਰ ਖਾ ਕੇ ਆ ਗਏ ਤੇ ਖਰਬੂਜੇ ਵੀ ਖੁਆ ਆਏ। ਅੱਜ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਹੀ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ।

ਕੀ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਮਾਰੇ, ਲੜਾਕੇ, ਸੜਾਏ, ਨਪੀੜੇ ਤੇ ਲੁੱਟੇ-ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਸੋਚ ਸਕਦੇ? ਕੀ ਉਹ ਸੋਚਣੋਂ ਇੰਨੇ ਲਾਚਰ ਤੇ ਅਪੰਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣਾ ਹਾਣ ਤੇ ਲਾਭ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ? ਕੀ ਉਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਆਖਿਰ ਕਦੇ ਤੱਕ? ਸ਼ਾਇਦ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੱਕ? ਹੁਣ ਕੌਮਾਂ ਕੌਲ ਆਖਿਰ ਰਹਿ ਵੀ ਕੀ ਗਿਆ ਹੈ? ਗੈਰਤ, ਇਜ਼ਤ, ਮਾਣ-ਸਵੈਮਾਣ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਲੇਖੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ 10 ਜੇਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ

ਕਪੂਰਥਲਾ, 22 ਮਈ (ਬੀ. ਕੇ. ਰੱਤੂ)- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ 10 ਜੇਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9 ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੇਨ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ-ਕਮ-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਐੱਸ. ਮਾਂਗਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਇਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਜੇਨ ਭਰੋਆਣਾ (ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 14,106 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 9,682 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਟਿੱਬਾ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 14,873 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 8,912 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਫੱਤੁਵੀਗਾਂ (ਜਨਰਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ 12,811 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 6,723 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਖੈੜਾ ਦੋਨਾ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 11,928 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ

ਨੇ 9,099 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਚੂਹੜਵਾਲ (ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 14,882 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 9,796 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਲੱਖਣਕੇ ਪੱਡੇ (ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 11,615 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 9,572 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਨੰਗਲ ਲੁਬਾਣਾ (ਜਨਰਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 15,765 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 7,364 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਰਮੀਦੀ (ਜਨਰਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ-ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 5,690 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 4,988 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਫਗਵਾੜਾ ਪੁਰਬੀ (ਜਨਰਲ) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ 13,451 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 12,681 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੇਨ ਫਗਵਾੜਾ ਪੱਛਮੀ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਨੇ 13,616 ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲੇਖ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ 9,252 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀਆਂ।

ਫਗਵਾੜਾ 'ਚ ਬਸਪਾ- ਕਾਂਗਰਸ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਮਾਰੀ ਬਾਜ਼ੀ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਨੰਗਲ ਤੇ ਮਾਨ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਕੱਦ ਵਧਿਆ

ਫਗਵਾੜਾ 22 ਮਈ (ਬੀ. ਕੇ. ਰੱਤੂ) ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਭੋਗ ਰਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਨਤੀਜੇ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜੇ ਰਹੇ। ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਝਲਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਬਸਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਰੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਹੁੰਝਾਫੇਰ ਜਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਬਸਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ

ਜਰਨੈਲ ਨੰਗਲ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 5 ਸੀਟਾਂ , ਭਾਜਪਾ 1 , ਕਾਂਗਰਸ 6 ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਨੇ 7 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਖਿੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੈਂਥ ਲਈ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਲੋਂ

ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ 25 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਬਸਪਾ ਗਠਜੋੜ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮੇਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਏਗਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਾਸਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਲਾਲੋਂ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ। ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਰਨੈਲ ਨੰਗਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਕੱਦ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਹੋਏ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਹੀ ਇੱਕ ਸੀਟ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇ ਤਾਂ..?

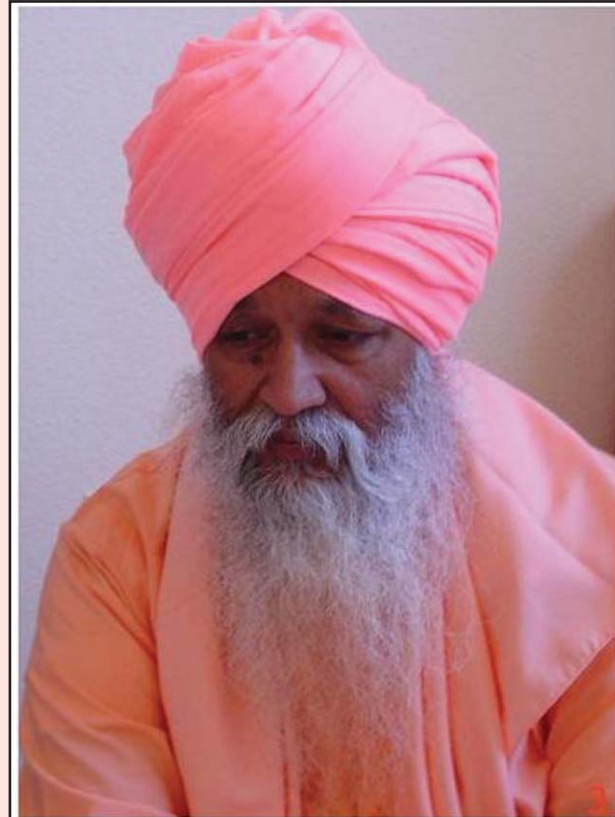

ਪਰਾਧੀਨਤਾ ਆਪ ਹੈ ਜਾਨ ਲਿਓ ਹੇ ਮੀਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸ ਪਰਾਧੀਨ ਕੇ ਸਵਹੀ ਸਮਜਣ ਹੀਨ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਟੈਂਪਲ
6221, 16 ਸਟਰੀਟ ਰਿਓਲਿੰਡਾ
(ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ) ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ
ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ
108 ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦੀ

ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦ 108
ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ
1952-2009

ਚੌਥੀ ਬਰਸੀ ਸਮਾਰੋਹ

ਮਈ, 26, 2013 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ

ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁੰਮ ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਕਾਜਲਾ 916-456-7029
ਸੁੱਖ ਰਾਮ ਚੰਦੜ 916-494-4694

ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਪਲੋਸੇ

ਸੁਰਜੀਤ ਮਜਾਰੀ

ਬਹਿਰਾਮ- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ-ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਕੇ ਘਰ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਲੋਸਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਤੋਹ/ਮੋਹ ਦਾ ਰੱਜਵਾਂ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਢੋਲ ਢਮਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਹੀ ਪਰ ਮਾਵਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਰਾਂ 'ਤੇ ਤੇਲ ਚੌਮ ਕੇ ਅਤੇ ਲੱਡੂ ਵੰਡ ਕੇ ਸ਼ਗਨ ਕੀਤੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜ਼ੋਨ ਮੁਕੱਦਪੁਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ/ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਿੰਗੜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸੇ। ਤੇ ਮਾਂ ਚਰਨ ਕੌਰ ਨੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਸਿਰ ਪਲੋਸਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਲਈ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਵੇਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਤਾਹਰਪੁਰ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ ਦੀ ਮਾਂ ਗੁਰਮੇਜ ਕੌਰ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਹਾਲ ਵਾਂਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਵੇਗਾ।

ਫੋਟੋ ਕੈਪਸ਼ਨ- ਬੇਬੇ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਚੌਧਰੀ ਚਮਨ ਲਾਲ ਸੋਤਰਾਂ ਅਤੇ ਬੇਬੇ ਚਰਨ ਕੌਰ ਚੌਣ ਜਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਿੰਗੜ ਨਾਲ ਮੋਹ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। (ਫੋਟੋ: ਸੁਰਜੀਤ ਮਜਾਰੀ)

ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਲਦੀ 'ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ' ਵੀ ਲੈ ਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜੋਨ ਕੁਲਬਮ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੋਖਰਵਾਲ ਦੀ ਮਾਂ ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਬਹਿਰਾਮ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤੀਰਥ ਰਾਮ ਭੁੱਟਾ ਦੀ ਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਬੀਸਲਾ ਤੋਂ ਇਰਵਨ ਰੱਤੂ ਦੀ ਮਾਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਮੱਲਪੋਤਾ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਦੀ ਮਾਂ ਕੁਲਤਾਰ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਝਿੰਗੜ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਬਿਸਨ ਝਿੰਗੜ ਦੀ ਮਾਂ ਧਰਮੀ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਪਰੋਜਪੁਰ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਸਕਮਲ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਫੱਤੂ ਦੀ ਮਾਂ ਹਰਦੇਵ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਲੋਸੇ ਅਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਲਦੀ 'ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ' ਵੀ ਲੈ ਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜੋਨ ਕੁਲਬਮ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਨੋਖਰਵਾਲ ਦੀ ਮਾਂ ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਬਹਿਰਾਮ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤੀਰਥ ਰਾਮ ਭੁੱਟਾ ਦੀ ਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਬੀਸਲਾ ਤੋਂ ਇਰਵਨ ਰੱਤੂ ਦੀ ਮਾਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਮੱਲਪੋਤਾ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਦੀ ਮਾਂ ਕੁਲਤਾਰ ਕੌਰ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਝਿੰਗੜ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਬਿਸਨ ਝਿੰਗੜ ਦੀ ਮਾਂ ਧਰਮੀ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਜੋਨ ਪਰੋਜਪੁਰ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਜਸਕਮਲ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਫੱਤੂ ਦੀ ਮਾਂ ਹਰਦੇਵ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਲੋਸੇ ਅਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਮੱਤ ਉਚੀ

ਤੇਰੀ ਮੱਤ ਉਚੀ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਮਨ ਹੀ ਨੀਵਾਂ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਤੇਰੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੱਸ ਕੀ ਕਰੀਏ ਭੋਰਾ ਅਕਲ ਦਾ ਜੇ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਰੋਈ ਤਾਂ ਕੀ ਰੋਈ ਜੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਦਿਲ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਦੱਸ ਇਸ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਤੂੰ ਮੋਇਆ ਨਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਨਾ। ਉਸ ਮਾਲਾ ਫੇਰੀ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਮਨ ਹੀ ਸਾਫ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਅੱਠ ਸੱਠ ਇਸ਼ਨਾਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਨ ਖੋਇਆ ਨਾ। ਚੋਰ ਤਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰੇਗਾ ਹੀ ਜੇ ਬੂਹਾ ਆਪਣਾ ਢੋਇਆ ਨਾ। ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਰੇ ਤੇ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਉਸ ਨਾਮ ਜੱਪਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਲੀਨ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਉਹ ਤੇਰਾ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਜੇ ਆਪ ਤੂੰ ਉਹਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀ ਵੰਡਾਏਗਾ ਤੂੰ ਜੇ ਬੋਝ ਆਪਣਾ ਤੂੰ ਆਪ ਢੋਇਆ ਨਾ। ਉਹਨੇ ਨੌਂ ਦੁਆਰ ਬੰਦ ਕੀ ਕਰਨੇ ਜਿਹਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਸਵੇਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਸੱਚ ਨਾਲ ਉਹ ਕਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਸਕਦਾ ਜਿਹਤਾ ਝੁਠਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਹੀਰਾ ਤੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਜੇ ਆਪ ਤੂੰ ਉਹਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀ ਵੰਡਾਏਗਾ ਤੂੰ

ਜੇ ਬੋਝ ਆਪਣਾ ਤੂੰ ਆਪ ਢੋਇਆ ਨਾ। ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਰੇ ਤੇ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਉਸ ਨਾਮ ਜੱਪਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਜੇ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਲੀਨ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਉਹ ਤੇਰਾ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਜੇ ਆਪ ਤੂੰ ਉਹਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੀ ਵੰਡਾਏਗਾ ਤੂੰ ਜੇ ਬੋਝ ਆਪਣਾ ਤੂੰ ਆਪ ਢੋਇਆ ਨਾ। ਉਹਨੇ ਨੌਂ ਦੁਆਰ ਬੰਦ ਕੀ ਕਰਨੇ ਜਿਹਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਸਵੇਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਸੱਚ ਨਾਲ ਉਹ ਕਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜੁੜ ਸਕਦਾ ਜਿਹਤਾ ਝੁਠਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਇਆ ਨਾ। ਹੀਰਾ ਤੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਰੋਇਆ ਨਾ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਰੋਇਆ ਨਾ।

- ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ
(916-798-8142)

"ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨੇ ਰਚਿਆ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 636ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਲੇਠਾ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਵੇਅਰਨੈਸ" ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ

ਸਹਿਤ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ, ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਮਢਾਹਰ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਆਰ. ਸੀ. ਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੁਲਾ ਕੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇਹ ਤਿੰਨ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖਸ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਸੁਭਾਗ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਸਪਰਸ਼ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਨੇ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ, ਤਵਿੰਦਰ ਕਾਜਲਾ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਬੋਲੀਨਾ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋ-ਗਰਾਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸਫਲ ਬਣਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਸਰੋਏ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ, ਸੁਖਰਾਮ ਚੰਦਰ ਤੇ ਕੇਵਲ ਬੋਲੀਨਾ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਮਨੀਸ਼ ਬੋਲੀਨਾ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਜੋ ਦੇਵੇਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਹਨ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ, ਦਾ ਵੀ ਕੋਟਿਨ ਕੋਟ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭੰਡਾਰੇ ਬਖਸ਼ਣ।

ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਤਵਿੰਦਰ ਕਾਜਲਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ-ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਣਗਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪਲੇਠੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਜਲਾ ਨੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਸਫਲ "ਬਿਜਨਸਮੈਨ" ਵਜੋਂ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਉਜਾਗਰ ਫੈਮਲੀ, ਸਵਰਗੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਫੈਮਲੀ ਤੇ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਿਜਨਸ ਵੱਲ ਵੀ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਜਲਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਡਾਕਟਰ ਐਮੀ ਬੈਰਾ ਦੇ ਆਫਿਸ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ

ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦਿਲ 'ਚ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਭਾਈਚਾਰਾ 100 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਦਿਲੀ ਤਮੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ, ਕੁਝ ਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਹੋਰ ਮਾਰਨ ਤੇ ਅੱਜ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਤੇ ਪਲੇਠੀ ਮੱਲ ਮਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ "ਸਟੇਟ ਕੈਪੀਟਲ ਬਿਲਡਿੰਗ" 'ਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 636ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ "ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਵੇਅਰਨੈਸ" ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਹੁਣ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਹਨਾਂ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਮਢਾਹਰ, ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ, ਆਰ. ਸੀ. ਪਾਲ, ਸੀ. ਐਲ. ਚੰਬਰ ਤੇ ਆਈ. ਬੀ. ਓ. ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਅਮਰੀਕ ਚੰਦ ਲਾਘਾ, ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਸਰੋਏ, ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਡੀਏ ਵਜੋਂ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਖੋਫ, ਬੋਲਾਗ, ਨਿਧੜਕ ਤੇ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਸਮੂਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੀ. ਐਲ. ਚੰਬਰ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਖਸ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁੰਗੋਵਾਲੀਆ ਜੀ ਬਾਰੇ ਪਲੇਠਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵੀਨਰ 1988 ਵਿਚ ਕੱਢਿਆ। ਫਿਰ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ "ਕੌਮੀ ਉਠਾਰੀਆਂ" ਵੀ 1985 'ਚ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਸੋ, ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਦੇ ਧਨੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ

ਸਭ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਜੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ। ਸੋ, ਆਪ ਸਭ ਤੇ ਪ੍ਰਬੋਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ। (ਸ੍ਰੀ ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੈਕਚਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਬੁਕਲੈਟ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਵੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਸੰਪਾਦਕ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹਨਾਂ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੇਵ ਰਾਮ, ਅਜੇਪਾਲ ਰਾਮ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ, ਦਸਵਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਕੇਵਲ ਬੋਲੀਨਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਦੇਸ ਰਾਜ ਬੰਗੜ, ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ, ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਚੋਪੜਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੜਕੀਆਂ 'ਚੋਂ ਡਾ. ਨੀਲਮ ਸੈਪਲਾ, ਕਿਰਨ ਕਾਜਲਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਤਵਿੰਦਰ ਕਾਜਲਾ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੀਆਂ ਆਦਿ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਕਰੀਰਾਂ 'ਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਏਕਤਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰ-ਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਅਜੇਪਾਲ ਰਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅੱਜ ਸਮਾਗਮ ਸਫਲ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੇਵ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਏਕਤਾ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ'। ਸਾਡੀ ਸਫਲਤਾ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਉਪਰ ਚੱਲਣ ਦੀ।

ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਚੇਤਨਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੀਡੀਏ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ "ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼" ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ।

ਅੱਜ ਦੀ ਜੋ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲਜ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਲੜਕੀਆਂ ਹੀ ਬੁਲਾਰਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਸਵਰਗੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਮਿਸ ਜੈਕੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਮਿਸਿਜ਼ ਰੀਨਾ ਪਟਨਮ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਰਹੀ। "ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼" ਦੀ ਸੰਪਾਦਕਾ ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਚੰਬਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਸਮਾ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਰਹੀ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਬੌਧੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ "ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਤਵਿੰਦਰ ਕਾਜਲਾ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਚੰਦਰ, ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਬੋਲੀਨਾ ਵੱਲੋਂ ਪਲੇਠਾ ਪ੍ਰੋ-ਗਰਾਮ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਰਿਹਾ। ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਨਿ-ਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬੰਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪਲੇਠੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਹੋਣਗਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਡਾ ਰਿਚਰਡ ਪੈਨ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਬੋਲੀਨਾ, ਡਾ. (ਮਿਸਿਜ਼) ਜੈਨੀ ਬੋਲੀਨਾ, ਡਾ. ਸੁਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਉਜਾਗਰ, ਮਿਸ ਜੈਕੀ ਰਾਮ, ਮਿਸਿਜ਼ ਰੀਨਾ ਪਟਨਮ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਉਜਾਗਰ, ਮਨਜੀਤ ਬਰਡਵਾਜੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ, ਸੋਨੂੰ ਅੰਬੇਦਕਰ, ਓ. ਪੀ. ਬਾਲੀ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦਾਮਤੀਆ, ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਬੰਗੜ, ਵਤਨ ਚੰਦ ਪਾਲ (ਸਵਰਗੀ), ਆਰ. ਸੀ. ਪਾਲ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ, ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਮਢਾਹਰ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ (ਸੁਪਤਨੀ) ਸਵਰਗੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਜੀ, ਸਵਰਗੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਜ਼ਾਦ ਜਲੰਧਰੀ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਵਿੰਦਰ ਕਾਜਲਾ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਕਾਜਲਾ ਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਰੈਜ਼ੂਲੂਸ਼ਨ ਐਵਾਰਡ ਤੇ ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ, ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬੋਲੀਨਾ ਤੇ ਸੁੱਖ ਰਾਮ ਚੰਦਰ (ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਨਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਡਾ. ਐਮੀ ਬੈਰਾ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਲਈ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ - ਅਰੁਨ ਕੁਮਾਰ, ਬੈਰੋਫੋਰਡ

ਯੂ ਕੇ ਦੀਆਂ ਅੰਬੇਦਕਰੀ ਅਤੇ ਬੋਧੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਫੈਡੋ, ਯੂ ਕੇ) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਸਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ: ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ 122ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਯੁਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂ ਕੇ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਵੱਖ 2 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਯੂ ਕੇ ਭਰ ਵਿਚ ਇਹ ਹੀ ਇਕ ਅਜੇਹਾ ਸਮਾਗਮ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ ਦਲਿਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰੇਕ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੁਭ ਅਵਸਰ ਤੇ ਯੂ ਕੇ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਫਾਰ ਦੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਇਨਰਜੀ ਅੰਡ ਕਲਾਈਮੇਟ, ਬੈਰੋਨੈਸ ਸੰਦੀਪ ਵਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਨੀ।ਲੰਡਨ ਬੋਰੋ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਰੈਡਬਰਿਜ ਦੇ ਮੇਅਰ ਕਾਉਂਸਲਰ ਮੁਹੰਮਦ ਜਾਵੇਦ, ਇਜ਼ਲਿਗੰਟਨ ਦੇ ਮੇਅਰ, ਕਾਉਂਸਲਰ ਜਿਲਾਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਲਵਿਸ਼ਮ ਦੇ ਮੇਅਰ ਜੇਮਜ਼ ਹਿਗਨਜ਼ ਅਤੇ ਹੈਕਨੀ ਕਾਉਂਸਲ ਦੀ ਸਪੀਕਰ ਕਾਉਂਸਲਰ ਜੈਸਕਾ ਵੈਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਤ ਭੂਤਪੂਰਵ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਵੀਹ ਕਾਉਂਸਲਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਵਾਈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ, ਮਨਿਸਟਰ ਕੋਔਰਡਨਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਰੰਭ ਡਾ:ਭਿਖੂ ਸ੍ਰੀਸੁਮਨਾ ਵਲੋਂ ਤ੍ਰੀਸ਼ਰਣ ਅਤੇ ਪੰਚ ਸ਼ਲੋ ਦੇ ਉਚਾਰਣ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ: ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਬੈਰੋਨੈਸ ਵਰਮਾ ਵਲੋਂ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਬੁਤ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੜਵੰਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁਲ ਭੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਸੁਭ ਅਵਸਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ: ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਾਗਾ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਇਕ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ ਖੋਜਪਤਰ 'ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਮਸਿਆ-ਇਸ ਦਾ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਹਲ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੈਰੋਨੈਸ ਵਰਮਾ ਨੇ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਕਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿਲ ਨਾ ਬਣਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਣ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਹ ਉੱਚੀਆਂ 2 ਪਦਵੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਗਲਤ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਉਪਰ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਪੂਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਔਰਤ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਜਨਮ ਉਪਰ ਲੜ੍ਹੇ ਵੰਡਣੇ, ਫਿਰ ਲਹਿੰਤੀ ਪਾਉਣੀ, ਸ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ 'ਕਨਿਆਦਾਨ', 'ਦਾਜ ਦਹੇਜ' ਆਦਿ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਘੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ।

ਫੈਡੋ, ਯੂ ਕੇ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਰਾ ਚਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕੇਵਲ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਗੂ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਵਿਧਾਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਡਮੁਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਵਿਧਾਨ ਕਾਰਣ ਹੀ ਭਾਰਤ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਕੱਠਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿਲ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮਿਸ਼ਨ, ਲੰਡਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਮਮਨ ਨੇ ਯੂ ਕੇ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੇ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰੇ ਉਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਬੈਰੋਨੈਸ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਹਕ ਵਿਚ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਫੈਡੋ ਯੂ ਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਸੁਮਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਭਾਰਤੀ ਸਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਖਾਮੀਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਡਾ: ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸੂਰ ਸਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਕ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕਈ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਾਂਸੀ ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ ਹਾਲ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕੀਤਾ।

ਲੱਚਰ ਗਾਇਕ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕੰਜੇ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੀ 'ਹੈਲਪ' ਸੰਸਥਾ ਵਧਾਈ ਦੀ ਘਾਤਰ!

ਸੈਨਹੋਜੇ (ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ):-ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉ ਲੱਚਰ ਗਾਇਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲਣ ਵਾਲੀ 'ਹੈਲਪ' ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਉਸਾਰੂ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਲੱਚਰ ਰੈਪਰ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੁਸਤਾਖ ਗਾਇਕ ਦੇ ਉਹ ਅਸਲੀ ਗੀਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਰੇਵਰ ਅੱਠਤ ਦੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀਲ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਅੱਠਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੀਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਘਟੀਆ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਦਿਆਂ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਘਾਤਕ ਗਰਦਾਨਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾਈ। ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਫੁਕਰੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਨਕੇਲ ਕੱਸਣ ਦੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਇੰਤਜਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਚਰ ਰੈਪਰ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਖਬਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਦਿਆਂ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਿਰਕੱਢ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਕੇ ਹੈਲਪ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯੂੜ੍ਹ ਚੁਣਾਉਣ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਮਾਮ ਅਸਲੀਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀ ਦਾ ਹੈ। ਲੱਚਰਤਾ ਦੀ ਸੰਖੀ ਨੱਪਣ ਦਾ ਹੁਣ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਹਈਆ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀ ਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਗਲੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ 'ਮੁਹਾਰਨੀ' ਵੀ ਗਾਂਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੱਚਰ ਜਾਂ ਅਸਲੀਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਿਤ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਦ ਸੱਦ ਕੇ 'ਸਨਮਾਨਿਤ' ਵੀ ਮੋਹਰੇ ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗਾਜ਼ਰੀਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੰਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਫੁਕਰੇ ਗਾਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਚਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਜਦ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 'ਹੈਲਪ' ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਮੰਚ ਜੈਸੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜੋੜੀਆਂ ਜੱਗ ਚੋੜੀਆਂ!

ਹਰ ਕੋਈ ਪੱਟਿਆ ਫਿਰੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦਾ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਡੋਰ ਇੱਥੇ। ਤੀਵੀਂ-ਮਰਦ ਵਿਚ ਕਲਹ ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਚੌਧਰ ਉਹਦੀ ਜੋ ਹੋਵੇ ਮੂੰਹ-ਜੋਰ ਇੱਥੇ। ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਪਤਨੀ ਹੋਰ ਪਰ 'ਪ੍ਰੇਮਿਕ' ਹੋਰ ਇੱਥੇ।

-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ 'ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ' 001-408-915-1268

ਕਲਾਕਾਰ ਹੀ ਬਣੇ ਨੇ 'ਰੋਲ ਮਾਡਲ' ਲੋਕੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਾਉਆਂ ਦੀ ਤੋਰ ਇੱਥੇ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਫੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਸੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਜਣਦੀਆਂ ਨੇ। ਜਿੱਧਰ ਤੱਕੀਏ ਨਰਤ ਹੀ ਨਰਤ ਫਿਰਦੇ ਜੱਗ ਜੋੜੀਆਂ ਚੋੜੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਨੇ!

ਧਰਤ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਹੁਣ ਅੰਬਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ?

ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ
98150-18947
Email : nikkiankarum-blau@rediffmail.com

ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ: ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੌਰ ਨੇ ਤੇ ਵੱਧਦੀ ਹੋਈ ਅਬਾਦੀ ਨੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਜੇ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਵਰਗੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ:

ਕਿੱਕਰ ਨਿੰਮ ਫਲਾਹ ਤੇ ਜਾਮਣ ਜੜ੍ਹੋ ਪੁਟਾ ਸੁੱਟੇ, ਜੰਡ ਬਰੋਟਾ ਤੂਤ ਬੇਰੀਆਂ ਅਸੀਂ ਵਢਾ ਸੁੱਟੇ

ਨਾ ਪਹਿਲਾ ਵਾਲਾ ਚਿਹਾ ਮਾਲਵਾ, ਨਾ ਉਹ ਮਾਝਾ ਜੀ, ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਹੁਣ ਅੰਬਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਜੀ

ਅਜਕਲ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੋਤਾ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅੰਬ ਦਾ ਬੂਟਾ ਬਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁੱਕੀ ਜਾ ਚਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਬਾਗ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਤੇ ਕੁੱਝ ਚੌੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਨਾਲ ਭੱਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਚਲੇ ਜਾਓ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਤੇ ਮਿੱਠੇ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਮਨ ਅੰਦਰ ਅਨੂਠਾ ਰਸ ਘੋਲ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਘਰ ਅਤੇ ਫੁਟਬਾਲ ਦੀ ਨਰਸਰੀ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੰਬ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੀ ਸਮਝੋ ਪਰ ਫੁਟਬਾਲ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅਜਕਲ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਕਾਲਜ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਭੁੰਗੇ ਲਾਗਲੇ ਬਾਗ ਵੀ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੁਣ ਬਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਨੂੰ ਤਰਸ ਚਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ: ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਯਾਦਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਬਾਬਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਰਾਮ ਜੀ ਬਾਗ ਖਰੀਦਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੜੇ ਬਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅੰਬ ਚੁਗਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ। ਫਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅੰਬ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਅੰਬ ਲਗਾਕੇ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਚੋੜੇ (ਜਾਲੀ) ਬੁਣਦੇ ਸਾਂ। ਬੜੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਾਲ ਬੁਣਨ ਵਿਚ। ਜਦੋਂ ਤੁੜਾਵਾ ਅੰਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਅੰਬ ਤੋਰ ਕੇ ਕਾਂਡੂ (ਜਾਲੀਦਾਰ ਬੋਰਾ) ਵਿਚ ਪਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅੰਬ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗਿਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਾਕੀ ਅੰਬਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਪੈਕੇ ਬਾਕੀ ਅੰਬ ਵੀ ਗਲ

ਨਾ ਜਾਣ। ਬੂਟੇ ਨਾਲੋਂ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਡੂ ਛਿੱਕੀ ਨਾਲ ਤੋੜਕੇ ਹੇਠਾਂ ਛਾਵੇਂ ਸਿਰਕੀ (ਤੀਲਾਂ ਦੀ ਚਟਾਈ) ਤੇ ਡੰਢੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਇਹਨਾਂ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਬਗੜ ਨਾਲ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਭੱਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸਾਲੇ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਸੇ ਅੰਬ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅੰਬ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜ ਜਾ ਸੱਤ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਜਦਕਿ ਅਜਕਲ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਪੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮਸਾਲਾ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਕਾਰਬਾਈਡ ਰੱਖਕੇ ਪਕਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਅੰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ: ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਕਲ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਬ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਫਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਅੰਬ ਖਾਕੇ ਵੀ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਛਾਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਬ ਅੱਜ ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਦੇ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਸਹਿਰੀ, ਸੌਫਿਆ, ਲੰਗੜਾ, ਸੰਧੂਰੀ, ਗਾਜਰੀ, ਲਾਲ ਪਰੀ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਆਦਿ ਨਾਂਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਹੀਏ ਕਿ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਲਈ ਦੁਆਬੀਏ ਵੀ ਤਰਸਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਜ਼ਿਲਾ ਉਨਾ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਚਿਹਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਸੋਗੀ ਬਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਣੀਏ, ਛੱਡਕੇ ਤੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ।

ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਕਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ: ਅੰਬਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਇਸਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਕਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਬ ਦੀ ਡੰਡੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪੱਕਣ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਡੰਡੀ ਤੋੜਨ ਵੇਲੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਡੋਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਡੋਕ ਦਾ ਦਾਗ ਕੱਪੜੇ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਨਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੰਨਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾੜਕੇ ਲਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅੰਬ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਭਾਵ ਪਕਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਤਜੱਰਬਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਸੰਧੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਹ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਖੱਟੇ ਨਿਕੱਲਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਚਮਕਦੀ

ਚੀਜ਼ ਸੋਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਅੰਬ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ: ਅੰਬ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਫਿਲਪਾਈਨ ਦਾ ਵੀ ਕੌਮੀ ਫਲ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਜੇ ਮਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਲੁਆਉਣ ਵਿਚ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਘਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੁੱਖ ਹੈ।

ਵੈਦਿਕ ਗਰੰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਵਰਗ ਦਾ ਫਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਯਾਤਰੀ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਇਸ ਫਲ ਨੂੰ 327 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਅੰਬ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਬਹੁਤੀ ਖਪਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਦੀਆਂ 500 ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਚੱਲਤ 35 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਹਨ। ਅੰਬ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਂ 'ਮੈਂਗੀਫੇਰਾ ਇੰਡੀਕਾ' ਹੈ।

ਅੰਬ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਰਤੋਂ ਅਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਬ ਦੀ ਚਟਨੀ, ਮੁਰੱਬਾ, ਮਲਾਂਜੀ, ਬਾਂਜੂ, ਬਾਖੜੀਆਂ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਦੀ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਖਣਿਆਈ ਨੂੰ ਜਾਇਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਬਾਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਾਂਜੂ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ/ਦਾਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਚਰਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਬਾਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਗੋਂ ਅੰਬਾਂ ਦੇ ਹੀ ਜਾਇਕੇਦਾਰ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਲਈ ਬੜਾ ਗੁਣਕਾਰੀ: ਡਾਕਟਰੀ

ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਬ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਫਲ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਦਾਰੂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੌ ਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਅੰਬ ਵਿਚ 65 ਕਿਲੋ ਕਲੋਰੀ ਉਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 17 ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਰਬੋਹਾਈਡ੍ਰੇਟ ਅਤੇ 14.8 ਗ੍ਰਾਮ ਖੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ, ਮੈਗਨੀਸ਼ੀਅਮ, ਫਾਸਫੋਰਸ, ਪੌਟਾਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਕ ਸਮੇਤ ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ, ਬੀ ਤੇ ਸੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੱਕੇ ਅੰਬ ਚੂਪਣ ਨਾਲ ਦਿਲ, ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਸ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਨਾਮਰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਫਲ ਬੜਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸੁਆਹ ਵਿਚ ਭੁੰਨਕੇ ਇਸਦੇ ਗੁੱਦੇ ਦਾ ਸ਼ਰਬਤ ਪੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੱਕਿਆਂ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਚੂਪਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜਮਾਨੇ ਇਹ ਫਲ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਅੰਬ ਦਾ ਮੰਡੀਕਰਣ: ਜਦੋਂ ਅੰਬ ਦਰੱਖਤ ਉੱਤੇ ਪੱਕ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਟਪਕਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਸਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਦੇਸੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਕਾਇਆ ਹੋਈਆਂ ਅੰਬ ਹੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਚੂਪਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੱਚਾ ਅੰਬ ਬੋਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਵੱਡੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਹੀ ਭੱਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਪੱਤੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਫਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਮੁੱਲ ਪੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬੋਰੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਬਰੀਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਟਾ ਅੰਬ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹੀ ਤਰੀਕਾ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨੋਂ ਤਹਿਿਆਂ ਲਾਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਕਲ ਪੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਹਿਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ। ਮੈਂਗੋ ਸ਼ੇਕ, ਮੈਂਗੋ ਫਰੂਟੀ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਬੜੀ ਚਾਹਤ ਨਾਲ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਰਸ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਚੋਂ ਸੰਧੂਰੀ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਜਕਲ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ: ਹੁਣ ਅੰਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਸੋਗੀ, ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬੇ।

ਕੀ ਇਸ ਵਾਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਬਣ ਸਕੇਗਾ?

ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲਿਖਦੇ ਹੋ। ਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਵਧੀਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਉਸ ਗਾਇਕ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਉਥੇ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੀ ਚੱਲਦੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਲਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ"। ਜੇ ਇਹ ਹੈ ਸੱਚ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਿਗੜਨ ਵਾਲੇ ਕਪੂੜਾਂ ਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਭੇਸ਼ਫਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ, ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ, ਲੜਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁੱਝ ਮਾੜਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਅੱਜ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੀ ਕੌਮ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾ ਰਹੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਵੀ ਉਸੇ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਬਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਉਹੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਉਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਕਰੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਾਪੇ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਵੱਡੇ ਹੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਨਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਾਧਾ ਜੁਆਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਚਿਕ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਰਸਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਖਬਾਰਾਂ ਤਾਂ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ਤਾਂ ਲੱਭਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਬਾਲ ਰਸਾਲਾ ਉਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ" 1995 ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚਿਹਾ

ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪੰਖਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ਹਨ। ਬਾਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇਕ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ ਸੀ 1990 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ। ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਬਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਮਿਲਣੀ ਫਾਫਲਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਡਾ. ਰਮਾ ਰਤਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਲੋਂ ਵਰਗੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੁਰਿਆ ਸੀ ਇਹ ਫਾਫਲਾ। ਬੁੱਧੀ ਜੀਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹਿਸ ਮੁਬਾਹਸੇ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ" ਖੋਲਣ ਦੀ ਤਵਵੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੋ ਅਜ ਤਕ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਦਰਾਂ ਤੇ ਤਰਲੇ ਕਢ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨੀ ਤੇ ਕਥਨੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਬਾਰੇ ਕਈ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮਸਲੇ ਉਭਰਦੇ ਤੇ ਦੱਬ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਬਹਿਸ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਐਲਾਨ 2000 ਵਿਚ ਵੀ ਤੱਤਕਲੀਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕੀ ਬਣਿਆ ਸੀ? ਸਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਠੱਪ ਚੰਦ ਹੋਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਕਾਇਮ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਵੀ ਸੌਖੀਆਂ ਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪਲੀਤ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖਕੇ ਰੋਣ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਮੰਚ ਨੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਧਰਨੇ ਦੇਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨਬੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਗਾਇਕ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰ' ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਾਉਣ ਫਿਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਾਉਣ"। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸਵੈ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸਤੂ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਔਰਤ ਦਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਜੁਟੀਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੁੱਝ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪੱਤ ਲੁੱਟਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਅਸਲੀਲਤਾ ਕਦੋਂ ਆਈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਸੁਖਾਲਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਉੱਘੇ ਢਾਡੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸੌਂਕੀ ਤੇ ਵੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਢਾਡੀ ਹੋ ਕੇ 'ਸਾਹਿਬਾ ਵਾਜਾ ਮਾਰਦੀ ਵਰਗੀਆਂ' ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਸੀ ਇਕ ਢਾਡੀ ਜੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਪ੍ਰਮੰਨਿਆ ਢਾਡੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਮਾਂ ਆਇਆ 1984 ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾ ਦਾ। ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹੜ ਸ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ: 'ਜੇ ਗਾਇਕ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰੋ'। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਲੱਗੇ ਬੋਰਡ ਲੱਭ ਗਏ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ। ਗਾਇਕ ਆਪਣੇ ਰੋਣੇ ਰੋਣ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਘੋੜੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲੱਗੇ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਅਸਲੀਲ ਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ।

ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਚਿਹਾ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੜੀ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਮਿਆਰ ਸੀ। ਅਜਕਲ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਪਲੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਇਕ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ: ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ

ਸਤਿਕਾਰ ਮਾਂ, ਭੈਣ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਸਭ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜਸ ਕਮਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁੜਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਈਏ? ਸੱਭਿਅਕ ਅਤੇ ਅਸੱਭਿਅਕ ਵਿਚ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚਣੀ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਕ ਗਲ ਹਰ ਕੋਈ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੀਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਦੇਖੇ ਸੁਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਉਹ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਇਕ ਸਮਰੱਥ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵਰਗੇ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਕਲਾਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨਰੋਈਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਉਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਏ ਗਾਇਕ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹੋ ਪੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਉਹੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਸੱਚੀਮੁੱਚੀ ਇਸ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸ਼ਿਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਸੌਤੇ ਹਿੱਤ ਅੱਗੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਦਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੌਰਨਾ।

ਜੇਕਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਘੜਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਦਲੀ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਰਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰਨ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਗਠਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਸਵੰਦ ਹੈ।

ਸਵਰਗੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੇੜੀਆਂ

ਦੀ ਦੂਜੀ ਬਰਸੀ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਨੇਹੀਆਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਵ ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਦੂਜੀ ਬਰਸੀ

29 ਮਈ 2013

ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾ ਬਰਾਬਰਤਾ, ਅੱਠਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੀ ਤਤਫ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਨੇਹੀਆਂ, ਸਾਥੀਆਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜਿਆਂ 29 ਮਈ 2012 ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। 1928 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਿਜ਼ੀ ਤੋਂ ਆਏ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੰਬਰਦਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਦੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀ, ਫਿਰ 1989 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਹਿੱਤ ਪਿੰਡ ਤੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਹੁਜਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। 1998 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਦਲਿਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕੁਆਲਾਲੰਮਪੁਰ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਰੋਆ, ਸੋਨੂੰ ਅੰਬੇਦਕਰ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਚੋਲਾ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗਿੱਲ, ਜੋਗੇਸ਼ ਵਗੜੇ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਹੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। 29 ਮਈ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਾਕ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਤੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਵਰਗੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੇੜੀਆਂ
ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਹੁਜਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ

ਲੇਖਕ ਬਾਰੇ

ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵਾਲੀ ਚੁੱਗ ਵਿਚ ਹਰ ਪੰਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਪਿਛਾੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਾਣ ਅਤੇ ਭਰਵਾਲੀ ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਹਰ ਪੰਚੇ ਅਸਾਦ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇਕਲੋਠ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਾਤਾਭਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਵੇਂ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਦੀ ਲੰਗੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੋਨਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਇਸ ਉੱਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਣ ਰਹੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ਼ਿਵਕਾਠੇ ਸਿਧਨ ਦਾਸ ਮਹੇ (ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਇਕਲੋਠ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਮੋਹੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ) ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਡਾਕਟਰੀ 4.5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਇਕਲੋਠ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਿਸ਼ਾਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ-ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਚੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਲੋਠ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੁਹੱਰੇ ਮੁਜਾਰਫੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਅੱਜ ਭਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਥਾਂ ਬੋਲੀ ਬਹੁਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਪੰਚੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ 'ਜੋ ਭੀ' ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਭਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤ ਨੂੰ ਮੰਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਧਾਨਿਕ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਚੰਦੀਆਂ ਕਾਨਾ ਵਿਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਪੁਲੇਤਾ ਵਿਚੋਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਭਵਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਹੁੰਗਲੀ ਕਿਰਾਏ ਭਾਵਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਟ੍ਰਾਸਟਿਵੀ ਪੁਲੇਤਾ ਵਲੋਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਥਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੱਬੇ ਰੁਚਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇ।

ਸੁਚਿੰਦ ਵਿਚਾਰੀ
 ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਟ੍ਰਾਸਟਿਵੀ ਪੁਲੇਤਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ

Printed by: MENA COMPUTERS & PRINTERS, Jalandhar # 0151-5567809

ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਣਾਮ

ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ'

ਮਲਿੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
 ਜਲੰਧਰ (ਪੰਜਾਬ)

ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ

ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੇੜ ਵਿਚ ਪੇੜ ਨਹੀਂ ਧਰਦਾ। ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਡੰਗ ਸਹਿੰਦੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਰੁਣਾ-ਜਾਚਨਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਮਨੁੱਵਾਦੀ ਵਰਣ-ਪ੍ਰਥਾ ਦੀਆਂ ਲੁਕਵੀਆਂ ਤੇ ਸੂਖਮ ਪਰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਦਲਿਤ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਵੈਮਾਨ ਨੂੰ ਘੁਟ ਵਾਂਗ ਖਾਧਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਹਿਸਾ ਨੂੰ 'ਹਿਸਕ ਭਾਸ਼ਾ' ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਸਹਿੰਦੇ, ਆਪਣਾ ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਗੁਆ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਚੋਂ, ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਨਿਮਨ-ਜਾਤੀ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਵਿਚ ਸੁਲਘਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੁਹਜ-ਸੁਆਦ ਦੇ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ

ਲੇਖਕ ਧਰਮ ਚੰਦ 'ਮਹੇ' ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਣਾਮ' ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰਪੂਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਗਲੇਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਲਿੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਲੇਖਕ ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਇਮਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਭੇਂਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ' 26 ਮਈ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਹੁਜਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (IBO) ਖਿਟਸਬਰਗ ਵੱਲੋਂ

USA CALIFORNIA
JAI - BHEEM

USA CALIFORNIA
JAI - BHEEM

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰਾ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦਾ

DR. B.R. AMBEDKAR

122 ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ

26 ਮਈ 2013, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ

ਨੂੰ ਮਹਿਰਾਨ ਰੇਸਟੋਰੈਂਟ ਖਿਟਸਬਰਗ,

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ

ਦੁਪਿਹਰ 2 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤੀਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ

ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

CHIEF GUEST

DR. M.NIRALA AND DR. S.L.VIRDI

(SCIENTIST)

US DEPT.OF DEFENCE (DOD) WASHINGTON DC

ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਪੁਜਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

MEDIA SPONSOR : RICKY DIGITAL CENTER
Contact: (925)234-2357 (925)698-1924

ਇਹ ਹੈ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼- ਦੁਆਬਾ

ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ

ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ- ਮਜ਼ਾਰਾ ਨੌ ਆਬਾਦ

-ਰੋਸ਼ਮ ਕਰਨਾਣਵੀ
98158-80104

ਦੁਆਬਾ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਹ ਮਾਣਮੱਤੀ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜੰਮੇ-ਜਾਏ ਲੋਕ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਹਿਲ-ਪ੍ਰਥਮੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮੋਢੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੈ। ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੀ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਔਤ ਸੜਕ 'ਤੇ ਗੁਣਾਚੌਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਣਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਮਜ਼ਾਰਾ ਨੌ ਆਬਾਦ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਧੰਨ-ਧੰਨ 108 ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬਾਬਾ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਮੌਜ਼ਦਿਲ) ਜੀ ਦੀ ਵਰੋਸਾਈ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨ ਰਸੋਖਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸੰਗਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਧੰਨ-ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਕਾਰਜ 1990-91 ਤੋਂ ਆਰੰਭਿਆ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ 2003 ਤੋਂ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸਮਾਧਾਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੋਂ ਕਰੀਬ 155 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਟਰੱਸਟ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈਜ਼ ਦਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਰਸੋਖਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਰਬਾਰ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਗੇ ਸਾਥ ਨਾਲ ਹੀ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਮਿੱਥੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦਾਨੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਲੱਗਭੱਗ ਚਾਰ ਏਕੜ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਇਸ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 7 ਦਸੰਬਰ 1990 ਨੂੰ ਸ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀ (ਆਈ. ਏ. ਐਸ.) ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ (ਵਿਕਾਸ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਰਸੋਖਾਨਾ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 75 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸਟਾਫ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਰਨਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਣ ਲਾਲ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 2003 ਤੋਂ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 24 ਘੰਟੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਸੀ. ਐਮ. ਸੀ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾਕਟਰ ਦੇਵਦਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੀ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਇਮਾਰਤ ਰਸੋਖਾਨਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਨ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ 24 ਘੰਟੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਰਸੋਖਾਨਾ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਸੋਖਾਨਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰੀਬ 36 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁਫਤ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਤਾਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਕੈਂਪ ਫਰਵਰੀ, ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੈਂਪ ਵਿਚ 500 ਤੋਂ 1000 ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਮਰੀਜ਼ ਚੈਕਅਪ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਲੈਂਜ਼, ਦਵਾਈਆਂ, ਐਨਕਾਂ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਸੋਖਾਨਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਘੰਟੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ

ਇਲਾਜ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੁਰਬੀਨ ਨਾਲ 30-35 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਹਰ ਹਫਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲੈਬ ਟੈਸਟ ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਦਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਰਚੀ ਤੇ 132 ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਵਾਈਆਂ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਗਲੇ, ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਤੇ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੱਡੀਆਂ ਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਫਰੀ ਟੈਸਟ ਕੈਂਪ, ਇਲਾਜ, ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚੁਲ੍ਹੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਜ਼ਿਓਥੈਰੇਪਿਸਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਦੰਦਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗਾਇਨੀ ਵਿਭਾਗ, ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ, ਸਕੈਨਿੰਗ, ਐਕਸ-ਰੇ, ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਲੈਬਰਟਰੀ, ਟੀ. ਬੀ. ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਟੀ. ਬੀ. ਦੀ ਮੁਫਤ ਦਵਾਈ, 24 ਘੰਟੇ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਰਚਰੀ ਰੁਮ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਠ ਲਾਸ਼ਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚ ਦੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਾਫ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਐਮ. ਬੀ. ਬੀ. ਐਸ.) ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਡਾਕਟਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਐਮ. ਬੀ. ਬੀ. ਐਸ., ਐਮ .ਐਸ.) ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਡਾ. ਲੱਲਨ ਮਿਸ਼ਰ ਦੁਰਬੀਨ ਨਾਲ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਡਾਕਟਰ ਮਨਦੀਪ ਸੂਦ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ, ਡਾਕਟਰ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਰਤਨ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਲਈ, ਡਾਕਟਰ ਡੱਲੀ ਫਿਜ਼ਿਓਥੈਰੇਪਿਸਟ, ਐਕਸਰੇ ਲਈ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਲੈਬੋਰਟਰੀ ਸਟਾਫ, ਸਹਾਇਕ ਸਟਾਫ, ਦਫਤਰੀ ਅਮਲਾ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ।

ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸੈਕਟਰੀ ਜੀਤ ਰਾਮ, ਐਡੀਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਲ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਣ ਲਾਲ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ, ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ, ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ ਮਜ਼ਾਰਾ ਨੌ ਆਬਾਦ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਜੀਤ ਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈਜ਼ ਅਤੇ ਦਾਨੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ, ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਦਦ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਕਰਨਾਣਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਰਭਜਨ ਲਾਖਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਗੱਡੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ, ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ, ਵਿਧਾਇਕ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਚ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਰਸਿੰਗ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਆਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ, ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

”ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨੇ ਰਚਿਆ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ

”ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨੇ ਰਚਿਆ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ

